

Anna Sewell

ULJAS MUSTA

Erään hevosen omaelämäkerta

Suomentanut Nana Sironen

Hertta Kustannus

Helsinki

Ensimmäinen kotini

Ensimmäinen paikka, jonka muistan hyvin, oli iso mukava niitty, ja sen keskellä oli kirkasvetinen lampi. Lammen ylle kaartui varjostavia puita, ja sen syvässä päässä kasvoi kaislikkoa ja lumpeita. Toisella puolella näkyi pensasaidan takana kynnöspelto ja toisella veräjän takana isäntämme talo, joka seisoi tien varressa. Niityn yläpäässä oli kuusimetsikkö ja alareunassa virtasi jyrkkätörmäinen puro.

Pienenä elin emäni maidolla, koska en osannut syödä ruohoa. Päivisin juoksin hänen rinnallaan, ja öisin lepäsin maassa hänen lähellään. Helteisellä säällä meillä oli tapana seisoa lammen rannassa puiden siimeksessä, ja kylmän sään varalle meillä oli metsikön lähellä mukavan lämmin ulkorakennus.

Kun olin tarpeeksi vanha syömään ruohoa, emä lähti päivisin työhön ja palasi illalla.

Laitumella oli minun lisäksi kuusi nuorta varsaa. He olivat minua vanhempia, muutamat melkein täysikasvuisen hevosen kokoisia. Minä juoksentelin ja pidin hauskaa heidän kanssaan. Me laukkasimme usein yhdessä niittyä ympäri ja taas ympäri minkä jaloistamme pääsimme. Joskus meillä oli

aika rajujakin leikkejä, koska toisilla varsoilla oli tapana laukkaamisen lisäksi purra ja potkia.

Eräänä päivänä, kun leikeissä oli potkittu aika lailla, emä hirtahti minulle kutsuksi ja sanoi: »Kuuntele tarkoin mitä sinulle sanon. Nämä varsat täällä ovat hyviä varsoja, mutta he ovat työhevosten varsoja eivätkä ole tietenkään oppineet käytöstapoja. Sinä olet hyvärotuinen ja jalosukuinen: isälläsi on näillä seuduilla hyvä maine, ja isoisäsi voitti kahtena vuonna pokaalin Newmarketin laukkakilpailuissa. Isoemälläsi oli herttaisain luonne mitä hevosella voi olla, etkä varmaan ole nähnyt minunkaan koskaan potkivan tai purevan. Toivon, että sinusta kasvaa lempeä ja hyväluontoinen etkä opi ikinä huonoille tavoille. Tee työsi säyseästi, nosta jalkojasi kunnolla ravissa, äläkä milloinkaan pure tai potki edes leikilläsi.»

En ole koskaan unohtanut emän neuvoja. Tiesin, että hän oli viisas vanha hevonen, ja isäntä piti häntä suuressa arvossa. Hänen nimensä oli Herttuatar, mutta isäntä kutsui häntä usein Lelliiksi.

Isäntämme oli kiltti ja ystävällinen mies. Hän tarjosi meille kunnollista ruokaa, hyvät asuintilat ja lempeitä sanoja; hän puhui meille yhtä ystävällisesti kuin omille pienille lapsilleen. Me kaikki olimme kiintyneitä häneen, ja emälle hän oli hyvin rakas. Nähdessään hänet veräjällä emä hirtahti ilosta ja ravasi häntä vastaan. Isäntä taputti ja silitti emää ja sanoi: »Noo, vanha kunnan Lelli, mitäs pikku Mustolle kuuluu?» Hän kutsui minua Mustoksi, koska olin sysimusta. Sitten hän antoi minulle yleensä leivänpalan, ja se oli tosi hyvää, ja joskus hän toi emälle porkkanan. Kaikki hevoset tulivat aina hänen luoksen-

sa, mutta me taisimme olla hänen suosikkejaan. Markkina-päivinä emä vei hänet kieseillä kaupunkiin.

Talossa oli töissä eräs Dick-niminen poika, joka tuli joskus meidän niityllemme poimimaan karhunvatukoita pensasaidasta. Kun hän oli syönyt kyllikseen, hän alkoi huvitella heittelemällä meitä varsoja kivillä ja kepeillä saadakseen meidät laukkaamaan. Me emme juuri piitanneet hänestä, koska pääsimme laukkaamaan karkuun, mutta joskus kivi osui, ja se teki kipeää.

Eräänä päivänä Dick oli tämän huvituksensa parissa eikä tiennyt, että isäntä oli viereisellä pellolla ja näki mitä tapahtui. Isäntä loikkasi yhdessä hujauksessa pensasaidan yli, tarttui Dickiä käsivarresta ja antoi niin mojavon korvapuustin, että poika mylväisi kivusta ja säikähdyksestä. Isännän nähdessämme me ravasimme lähemmäs katsomaan.

»Senkin riiviö!» isäntä sanoi. »Mokoma riiviö! Kehtaatkin hätyyttää varsoja. Tämä ei ollut ensimmäinen kerta, ei liioin toinen, mutta sai luvan olla viimeinen. Siinä – ota tilisi ja painu kotiin; en halua sinua enää tähän taloon.» Ja niin me emme enää koskaan nähneet Dickiä.

Vanha Daniel, joka hoiti hevosia, oli yhtä lempeä mies kuin isäntäkin, joten meillä oli hyvät oltavat.